

Número 43 (deseembre 2019)

INICI / EVOLUCIÓ DE LA BIBLIOTECA DEL TECNOLÓGICO DE MONTERREY, CAMPUS MONTERREY

Evolució de la biblioteca del Tecnológico de Monterrey, Campus Monterrey

🚩 Versión castellana

</> Metadades

Yolanda Maya Ortega

Directora de la Biblio TEC
Tecnológico de Monterrey

ymaya@tec.mx

Yolanda Maya Ortega

DOI: <https://dx.doi.org/10.1344/BiD2019.43.17>

Citació recomanada

Maya Ortega, Yolanda (2019). "Evolució de la biblioteca del Tecnológico de Monterrey, Campus Monterrey". *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, núm. 43 (deseembre). <<http://bid.ub.edu/43/maya.htm>>. DOI: <http://dx.doi.org/10.1344/BiD2019.43.17> [Consulta: 11-12-2019].

Resum

Les biblioteques són espais per aprendre, crear i compartir experiències, i així com els nostres models educatius es transformen per donar lloc a noves formes d'adquirir coneixement, les biblioteques i els professionals de la informació també ho estan fent.

La biblioteca del Tecnológico de Monterrey, Campus Monterrey, ha evolucionat a Biblio TEC, un edifici per consultar informació que, al seu torn, proporciona espais que faciliten l'aprenentatge i la interacció entre els usuaris i el desenvolupament d'activitats estudiantils.

Amb 17.000 metres quadrats de construcció, l'edifici està conformat per sis nivells amb una configuració d'espais flexibles que s'adapten a les necessitats d'individus, equips i grans grups de persones, en els quals es maximitzen les alternatives d'estudi, col·laboració i aprenentatge.

El paper del bibliotecari en aquest nou escenari es transforma també, ja que el seu rol ja no és el de ser amo de l'espai ni el de decidir com usar-lo. La seva participació s'enfoca com a curador de la informació i facilitador en el desenvolupament de les habilitats per accedir i usar la informació dels usuaris, tasca que cobra rellevància, sens dubte, en una època amb una gran generació d'informació.

Resumen

Las bibliotecas son espacios para aprender, crear y compartir experiencias, y así como nuestros modelos educativos se transforman para dar lugar a nuevas formas de adquirir conocimiento, las bibliotecas y los profesionales de la información lo están haciendo también.

La biblioteca del Tecnológico de Monterrey, Campus Monterrey, ha evolucionado a Biblio TEC, un edificio para la consulta de información que, a su vez, proporciona espacios que facilitan el aprendizaje y la interacción entre los usuarios y la realización de actividades estudiantiles.

Con 17.000 metros cuadrados de construcción, el edificio está conformado por 6 niveles con una configuración de espacios flexibles que se adaptan a las necesidades de individuos, equipos y grandes grupos de personas, donde se maximizan las alternativas de estudio, colaboración y aprendizaje.

El papel del bibliotecario en este nuevo escenario se transforma también, pues su rol ya no es el de ser dueño del espacio ni el de decidir cómo usarlo; su participación se enfoca como curador de la información y facilitador en el desarrollo de las habilidades para el acceso y uso de la información de los usuarios, labor que cobra relevancia, sin duda, en una época con una gran generación de información.

Summary

Libraries provide a stage for learning, creating and sharing experience; and both library services and the information professionals in charge of them are changing with the times, just as our educational systems are, offering us new ways to acquire knowledge.

The library at Tecnológico de Monterrey, Campus Monterrey, has evolved into Biblio TEC: a physical building that is at once an information reference service and a series of spaces designed to facilitate learning and interaction in study-related activities of different kinds.

With a surface area of some 17,000 sq. m., the building is divided into six levels of flexible spaces that can be adapted to the needs of individuals, teams and large groups of library users and that maximise the possibilities of private or group study and of learning in general.

On this new stage, the librarian's role has also changed and librarians are no longer the keepers of services who decide what is to be used and how; instead, they have become information curators whose mission in this day and age is to facilitate the process by which patrons learn to acquire and use increasing amounts

of information.

Paraules clau: Bibliotecaris, Serveis bibliotecaris, Biblioteques universitàries, Instituto Tecnológico y de Estudios Superiores de Monterrey. Campus Monterrey. Biblio TEC, Edificis, Competències professionals

Keywords: Librarians, Library services, Academic libraries, Instituto Tecnológico y de Estudios Superiores de Monterrey. Campus Monterrey. Biblio TEC, Buildings, Professional competences

Rebut: 11/10/2019. Acceptat: 30/10/2019.

1 Presentació

Les biblioteques són espais per aprendre, crear i compartir experiències, i així com els nostres models educatius es transformen per donar lloc a noves formes d'adquirir coneixement, les biblioteques i els professionals de la informació també ho estan fent.

És per aquest motiu que la biblioteca del Tecnológico de Monterrey, Campus Monterrey, ha evolucionat a Biblio TEC, un edifici per consultar informació que, al seu torn, proporciona espais que faciliten l'aprenentatge i la interacció entre els usuaris i el desenvolupament d'activitats estudiantils.

A través dels espais denominats *Learning Commons*, la Biblio TEC proporciona la flexibilitat per promoure la recerca i fomentar la creativitat, la col·laboració i el sentit de comunitat. A la nostra biblioteca hem vist l'èxit de la implementació d'aquests espais des de fa alguns anys. Aquest recinte roman com el centre de la comunitat acadèmica, en què un dels reptes actuals és aconseguir una col·laboració virtual (grups web de lectura, vincles a recursos d'informació en línia, participació en xarxes socials amb altres biblioteques), amb la finalitat d'involucrar els usuaris en l'intercanvi d'idees i coneixements, ja no només a escala local, sinó global.

Pel que fa a l'ús de la tecnologia, és vital canviar l'enfocament de col·leccionar cap a connectar. La quantitat d'informació a què tenim accés és inimaginable i no hi ha cap biblioteca que pugui contenir tot el que una comunitat acadèmica requereix. És per aquesta raó que els bibliotecaris han d'assegurar que les seves col·leccions van més enllà del que puguin adquirir en paper i inclusivament a través de subscripcions de continguts digitals. Les xarxes de col·laboració entre biblioteques seran vitals per garantir l'accés a tota classe de continguts rellevants.

En aquest gran món de continguts es fa indispensable no només el paper del bibliotecari com a curador de la informació, sinó també com a guia i facilitador perquè els usuaris desenvolupin habilitats per localitzar, avaluar i analitzar informació, fomentant el desenvolupament del pensament crític i la ciutadania digital.

Els serveis bibliotecaris poden automatitzar-se mitjançant autopréstecs, tecnologies de radiofreqüències per a la localització de materials i catàlegs en línia, entre d'altres. Quant als continguts, hi ha l'oportunitat de créixer cap a un món digital amb descobridors d'informació que redueixen els temps de recerca i simplifiquen l'accés. Per tot l'anterior, el paper del professional de la informació és dissenyar aquestes noves interaccions per millorar l'experiència dels usuaris a les biblioteques.

2 Evolució

El 2015 es va anunciar públicament l'inici de la transformació de la biblioteca. La vocació d'aquest espai es va alinear i va definir en un interessant procés participatiu de disseny en el qual es van involucrar més de 1.100 estudiants, professors i col·laboradors, així com diferents comitès, equips i representants afins al projecte. El format de treball d'aquest equip plural es va organitzar al voltant de sessions interactives de treball, que en total van sumar més de 150 sessions i presentacions per alinear les oportunitats i necessitats davant dels nous reptes educatius

que enfronta la institució.

Davant els vertiginosos avanços tecnològics, aquests espais han d'evolucionar per convertir-se en centres de coneixement que permetin als seus usuaris col·laborar, de manera multidisciplinària, per formular les preguntes del nostre temps. No només això: des d'aquests espais s'ha de promoure i incentivar la recerca de les respostes que ajudin a construir un millor present i futur.

És així com la biblioteca del Tecnológico de Monterrey, Campus Monterrey, estrena un edifici el 2017, la Biblio TEC, la renovació del qual respon al nou Model Educatiu TEC21, que exemplifica els seus pilars: flexibilitat, connectivitat i inspiració.

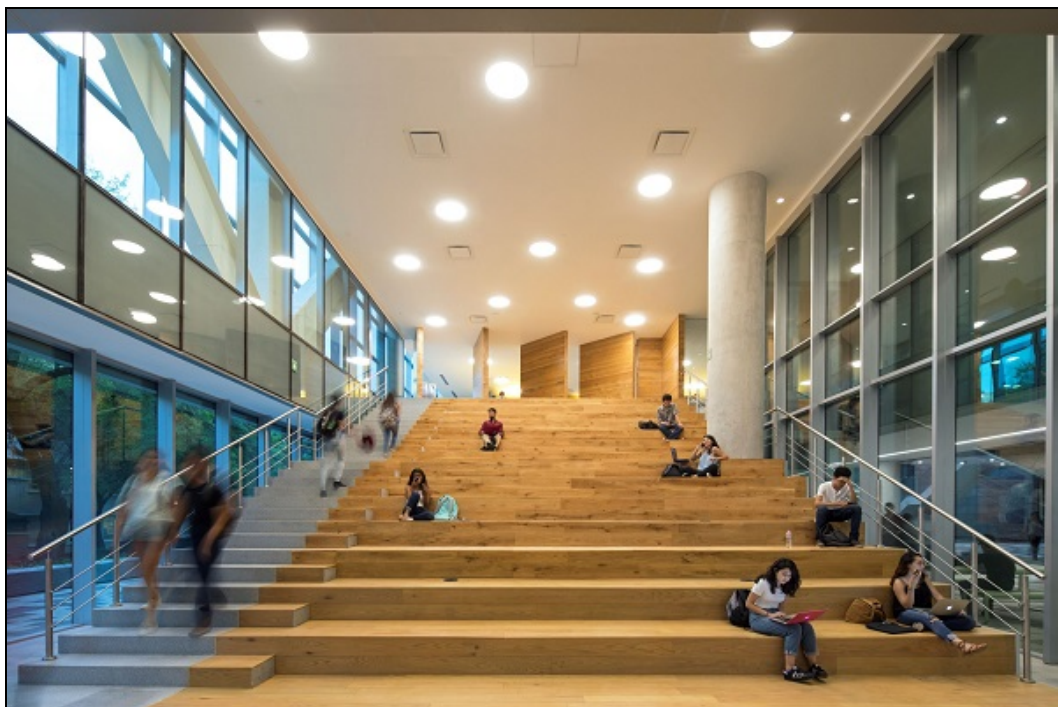
El disseny arquitectònic —de Sasaki Associates Inc., GLR Arquitectos, RDLP Arquitectos i Convirtus— genera una interacció més gran entre l'interior i exterior.

Amb 17.000 metres quadrats de construcció, l'edifici està conformat per sis nivells amb una configuració d'espais flexibles que s'adapten a les necessitats d'individus, equips i grans grups de persones, en els quals es maximitzen les alternatives d'estudi, col·laboració i aprenentatge.

La capacitat de l'edifici és de fins a 2.500 persones, i durant el primer semestre d'ús es van registrar 1.902.500 visites. L'espai està obert les 24 hores dels 365 dies de l'any.

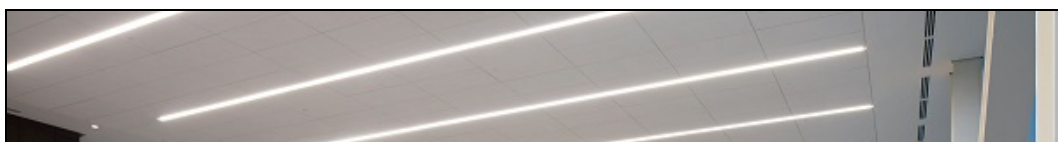
La Biblio TEC ofereix els serveis tradicionals, com ara el préstec de materials i l'assessorament en la recerca d'informació; això no obstant, l'èxit es deu a la transformació del concepte d'ús, ja que la il·luminació és natural, el mobiliari és còmode i funcional, i els usuaris s'apropien de l'espai i creen la pròpia experiència en funció de la seva necessitat.

L'accés principal a l'edifici és alhora un recinte que serveix d'auditori obert per a 150 persones, lloc en el qual es duen a terme diàriament esdeveniments d'interès per a la comunitat universitària.

Fotografia 1. Auditori. Font: Tecnológico de Monterrey

La diversitat del mobiliari permet als alumnes el treball en grup en els espais anomenats *Learning Commons*, amb accessoris i eines que faciliten la col·laboració.

Fotografia 2. *Learning Commons*. Font: Tecnológico de Monterrey

Al vestíbul del nivell 2 es troba el Mòdul de Servei de Referència, on s'ofereix suport a la recerca d'informació i s'assessora en l'ús dels recursos digitals. Al llarg d'un semestre acadèmic es comptabilitzen al voltant de 2.600 referències. Al mateix pis, el lloc disposa de sales d'usos múltiples per a la instrucció de recursos d'informació bibliogràfica, seminaris i altres activitats acadèmiques.

Fotografia 3. Nivell 2. Font: Tecnológico de Monterrey

Les col·leccions impreses s'allotgen en els diversos pisos per facilitar-ne la consulta, i el mobiliari es troba col·locat cap als costats per recrear un ambient confortable.

Tot el material té etiquetes de radiofreqüència, la qual cosa millora la logística d'ubicació i inventari.

El servei de circulació es va automatitzar amb un equip d'autoservei de préstec, devolució i renovació, que en permet l'ús les 24 hores del dia.

Fotografia 4. Nivell 3. Font: Tecnológico de Monterrey

Fotografia 5. Nivell 4. Font: Tecnológico de Monterrey

La terrassa del cinquè pis és un dels llocs preferits, per la impressionant vista que ofereix de les muntanyes de Monterrey, i disposa d'una cafeteria per gaudir del moment.

Fotografia 6. Nivell 5, terrassa. Font: Tecnológico de Monterrey

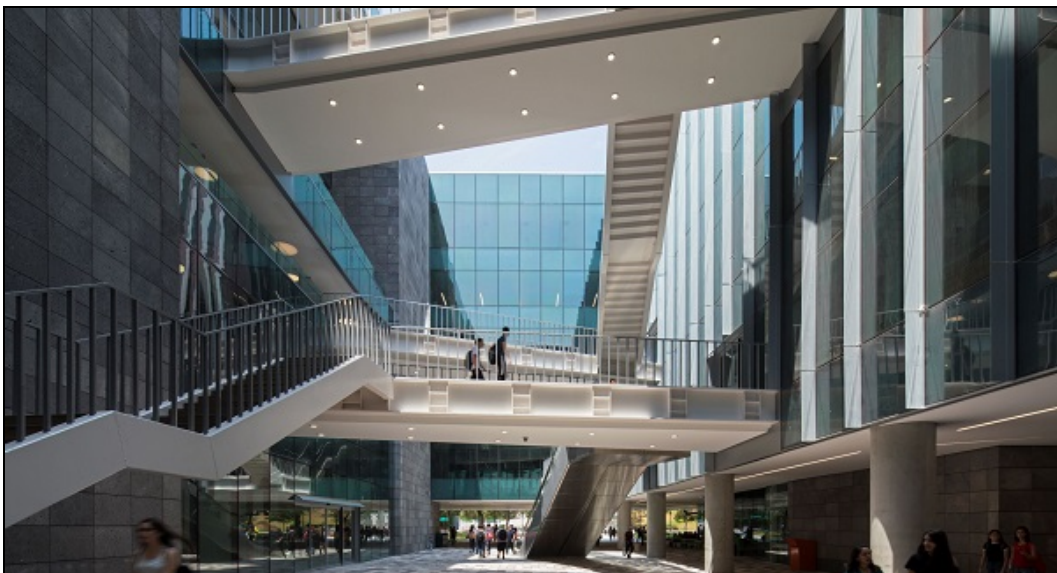
Amb espectaculars volades de 9 i 18 metres que s'estenen des de les columnes que sostenen l'edifici i una construcció que compleix els estàndards de qualitat i sostenibilitat més estrictes, la Biblio TEC és considerada com un èxit d'enginyeria.

Fotografia 7. Vista exterior. Font: Tecnológico de Monterrey

Caminar entre els passadissos, visitar cada un dels pisos i pujar per les escales és una experiència sorprenent per a usuaris i visitants.

El passadís central possibilita el trasllat cap a diversos punts d'interès dins del Campus, fet que genera connexió i trobada.

Fotografia 8. Pati central. Font: Tecnológico de Monterrey

3 Reptes i indicadors d'ús

Administrar l'edifici sens dubte ha portat alguns reptes, començant per la grandària: l'edifici anterior tenia una superfície construïda de 12.000 metres quadrats i aquest nou edifici consta de 17.000 metres quadrats construïts i 9.700 metres quadrats de superfície per a serveis de biblioteca, prestatgeria i llocs d'estudi. L'espai es reparteix en les àrees següents: 2.400 metres quadrats dels anomenats *Learning Commons* per a l'estudi col·laboratiu, 1.800 metres quadrats per a llocs de lectura informal, 1.000 metres quadrats per a l'estudi individual, 2.000 metres quadrats destinats a una zona de creació amb recursos de realitat virtual, 1.500 metres quadrats de prestatgeria, 900 metres quadrats per a presentacions i exposicions informals i 100 metres quadrats d'espai de treball per atendre els serveis de circulació i referència.

Pel que fa a l'accés, es registren entrades diàriament al voltant de 9.000 persones, la taxa d'ocupació arriba al 90 % al voltant de les deu del matí i només cap a les sis de la tarda se n'observa un descens al 40 %.

L'accés mitjà mensual d'un usuari és de fins a 17 visites durant els mesos de més activitat acadèmica. I en general podem observar que es va registrar un increment de fins al 65 % d'accessos pel que fa a les visites al recinte anterior.

En relació amb la circulació de materials, després d'haver estat protegit el material durant dos anys en prestatgeria tancada, en col·locar la prestatgeria en espais oberts a prop dels llocs d'estudi, l'increment en l'ús que es va registrar va ser d'un 5 % durant el primer semestre. Igualment, amb la possibilitat de comptar l'ús en sala gràcies al lector de radiofreqüència, ara també podem saber quants i quins llibres s'utilitzen. En un any la xifra mensual és del 5 % del total de la col·lecció.

El personal bibliotecari que atén l'edifici consta de vint persones entre directius, coordinadors de torn, referencialistes i personal amb tasques d'atenció a usuaris, intercalació i administració de les col·leccions.

Sens dubte, el canvi de paradigma pel que fa al model d'ús ha estat un tema cabdal. Entre el personal hi ha col·laboradors que fa fins a quaranta anys que treballen a la biblioteca i han passat per canvis de funcions, implementacions de noves tecnologies, noves metodologies de treball, canvis en equips directius i d'altres. La institució en si té la reputació de ser innovadora i transformadora, de manera que el personal ja està habituat als canvis i hi té una gran sensibilitat. El procés d'adaptació es va donar gradualment amb el suport dels líders de la institució i una actitud de servei i d'orientació a l'usuari molt forta, la qual és ja un segell que distingeix l'equip.

4 Reconeixements

El 2018, la Biblio TEC va ser guardonada pel millor disseny interior d'una biblioteca acadèmica en els Library Interior Design Awards, que atorga la International Interior Design Association (IIDA) i l'American Library Association (ALA). El projecte va entrar en la categoria de biblioteques acadèmiques de més de 30.000 peus quadrats.

Sota la modalitat per a construccions noves, el projecte va obtenir la Certificació LEED Nivell Or el juliol de 2018, en aprovar de manera satisfactòria una estricta sèrie d'ítems que integren les millors pràctiques de la construcció amb l'ús de materials regionals o amb contingut reciclat i la instal·lació de sistemes energètics, hidràulics i d'aire condicionat eficients.

Fotografia 9. Vista de nit. Font: Tecnológico de Monterrey

A un any d'iniciar el seu funcionament es va dur a terme una enquesta per conèixer la percepció dels usuaris respecte al disseny de l'espai i el seu ús. A la pregunta "Trobés un ambient d'estudi a la biblioteca?", el 70 % dels alumnes van contestar que sí, la qual cosa és molt positiva ja que l'objectiu de ser un lloc d'estudi es manté.

5 Futur

La transformació d'espais obre les portes a noves formes d'interactuar entre els usuaris, a nous serveis —com una zona on es consumeixen continguts de realitat virtual— i a canvis en la dinàmica de bibliotecaris i usuaris.

El paper del bibliotecari en aquest nou escenari es transforma també, atès que el seu paper ja no és el de ser amo de l'espai ni el de decidir com usar-lo; la seva participació s'enfoca com a curador de la informació i facilitador en el desenvolupament de les habilitats per accedir i usar la informació dels usuaris, tasca que cobra rellevància, sens dubte, en una època amb una gran generació d'informació.

Som testimonis de la transformació de la Biblio TEC del Tecnológico de Monterrey, Campus Monterrey, i és sens dubte una fita més en la història de les nostres biblioteques.

Articles similars a BiD

- Bones pràctiques a les biblioteques de la UAB per evitar el plagi (<http://bid.ub.edu/39/carbonell.htm>). Carbonell, Marina. (2017)
- Deu propostes per a evitar el plagi entre els estudiants universitaris (<http://bid.ub.edu/39/gil.htm>). Gil Cano, Damià; Nonó Rius, Brigit; Planas Campistol, Isabel. (2017)
- Innovació orientada a l'usuari (<http://bid.ub.edu/36/poveda.htm>). Poveda Polo, Àngel. (2016)
- Biblioteca universitària i entorns audiovisuals en obert : estat de la qüestió i proposta d'actuacions (<http://bid.ub.edu/36/lopez.htm>). López Yepes, Alfonso. (2016)

Articles similars a Temària

- Documento marco para la integración de las competencias profesionales en las pruebas selectiva de bibliotecas universitarias (<http://www.aab.es/app/download/4701746/Documento+marco.pdf>). Cámara Aroca, Mercedes; Liñán Maza, María del Carmen; Cascajares Rupérez, Milagros; Gomariz López, Joaquina; Márquez Pérez, Aurora; Mensaque Urbano, Julia; Navarro Jimena, Eva María; Pozo Redondo, Felipe del; Sánchez Lafuente, José Luis; Sastre Velasco, Pilar; Villadóniga Pérez, José Carlos. (2012)
- Redefinint els rols dels bibliotecaris de suport a la recerca universitària (<http://www.raco.cat/index.php/Item/article/view/217164>). Perona

Gutiérrez, Lluïsa; Puertas Molina, Miquel. (2010)

- Un nuevo cometido para los bibliotecarios académicos : data curation
(<http://www.elprofesionaldelainformacion.com/contenidos/2008/mayo/03.pdf>). Martínez Uribe, Luis; Macdonald, Stuart. (2008)
- La función social de las bibliotecas universitarias
(<http://www.aab.es/pdfs/baab80/80a2.pdf>). Torres Santo Domingo, Marta. (2005)
- Entrevista a Barbara J. Ford : "Hem d'estar orgullosos de ser bibliotecaris"
(<http://www.raco.cat/index.php/Item/article/view/22586/22420>). Ford, Barbara J.. (2003)

Articles del mateix autor a Temària

Maya Ortega, Yolanda (http://www.temaria.net/lista.php?base=temaria&opcio=veure&campo_1=creator&texto_1=Maya+Ortega%2C+Yolanda)

[més informació (http://www.temaria.net/similares.php?fichero=maya.htm&preferente=1575-5886&rev_preferente=BiD)]

**Facultat d'Informació i Mitjans
Audiovisuals (UB) (<http://www.ub.edu/biblio>)**

Carrer Melcior de Palau 140, 08014-
Barcelona

Graus (<http://www.ub.edu/biblio/futurs/>)

Màsters (<http://www.ub.edu/biblio/masters/masters.html>)

Doctorat (<http://www.ub.edu/biblio/doctorat-dinformacio-i-documentacio-/doctorat-dinformacio-i-documentacio-en-la-societat-del-coneixement.html>)

Altres estudis (<http://www.ub.edu/biblio/cursos-de-formacio-continuada/altra-oferta-formativa.html>)

Recerca (<http://www.ub.edu/biblio/recerca/7.html>)

**Estudis de Ciències de la Informació
i de la Comunicació (UOC)**

(<http://www.uoc.edu/portal>

[/ca/estudis_arees](http://www.uoc.edu/portal/ca/estudis_arees)

[/ciencies_informacio_comunicacio/docencia/index.html](http://www.uoc.edu/portal/ca/ciencies_informacio_comunicacio/docencia/index.html))

Rambla del Poble Nou, 156, 08018-

Barcelona (publicacions@uoc.edu

(<mailto:publicacions@uoc.edu>))

Oferta formativa (http://www.uoc.edu/portal/ca/estudis_arees

[/ciencies_informacio_comunicacio/docencia/oficials/index.html](http://www.uoc.edu/portal/ca/ciencies_informacio_comunicacio/docencia/oficials/index.html))

Coneix la UOC (<http://www.uoc.edu/portal/ca/universitat/index.html>)

Recerca i innovació

(<http://www.uoc.edu/portal>

[/ca/recerca-innovacio/index.html](http://www.uoc.edu/portal/ca/recerca-innovacio/index.html))

Viu la UOC (<http://www.uoc.edu/portal/ca/viu-la-uoc/index.html>)

Estudia a la UOC

(<http://estudis.uoc.edu/>)
